

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curix forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

XXXVII. De Senatore Urbis, aliisque officialibus fori Capitolini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

tur in adeo gravi, ac irrefractabili materia vitæ, ac famæ hominum, quæ tecum trahit etiam bona ob eorum publicationem, pro qualitate criminum; Attamen fuit commendatione digni quoniam effectus est optimus, dum ita omnes, etiam Magnates ac nobiles, à quorum correctione vere pendet publica quies, huiusmodi exorbitantium timore correpti criminibus; atque ab indebitis licentiis & à grassatorum ac facinorosorum hominum, turpibus, vereque infamibus, abstinere protectionibus, quæ iudicæ, ac etiam in legibus politicis; cavere deberent ipsius nobilitatis amissionem.

Nimium quoque, eidem publicæ quieti; & tranquillitati, favere videtur ille stylus promptæ, ac celeris punitionis, propè delictum, cuius memoria adhuc sit recens adeo, quando esset possibile ipsamet die, nimium opportunum esset; ut puniatio sequeretur, dum ea quæ serò sequitur, nullam facit in populo impressionem, illumque non operatur effectum, ob quem ea sequi solet, ac debet, ne crimina scilicet in futurum perpetrentur, dum jam patris, ita non consultur.

Distinctè autem de hoc Tribunali mihi agere non conceditur, minusque eius stylos, vel praxim referre; ex rationibus insinuat in rubrica pro cæmali iudiciorum, ubi assignatur causa, ob quam in hoc universali Theatro, criminales materie negligantur; Neque earum theoretica tractatio desumpta ex regalis, seu propositionibus juris communis conferret, cum nimium rari sint casus insoliti, in quibus provisum non sit per hujus Magistratus bannimenta; cum quibus pro frequentiori praxi proceditur, ita cum eis tollendo Juristarum subtilitates, ac cabalas; cum quibus criminofii excusari facile possunt, ac solent, dum ita potius delinquendi licentia; nutritur & confortetur.

De munere autem hujus Magistratus, in visitatione carcerum, agitur supra agendo de Congregatione visitationis carceratorum; Eiusque jurisdictionis, intra Urbis relictum, vel agrum, restricta non est sed se protendit ad universum districtum quadraginta miliarium, circum circa, eodem modo quo illa Vicarii, & Senatoris, Unde propterea (ut de Vicario supra insinuatum est) etiam in prima instantia concurrat cum quolibet iudice ordinario seculari, & quandoque etiam ecclesiastico, quando enunciata facultates specialiter communicata id permittant; illum præveniendos; Quinimmo bannitos & contumaces Curiarum interiorum, etiam baronalium, qui coram eo se constituunt, audit, ac recipit, atque causarum cognitionem assumit, quod Baronibus conquærentibus, suamque jurisdictionem tuentibus, variam praxim habere solet pro Papæ præsertim arbitrio, ex causarum qualitate, aliisque facti circumstantiis regulari solito. *insinuat in tit. de jurisdictione, dist. 88.*

Item nimium, ad prædictorum bonorum effectuum productionem, confert valde commendabilis hujus Tribunalis stylus habendi multos exploratores, qui vulgò *spie* dicuntur, non solum publicos, & cognitos quorum opera, pro vulgi seu plebis negotiis, & contingentis potius prodesse videtur, sed occultos, etiam nobiles, & qui qualitates habeant natales, vel fortunæ gradus; aut bona, ignobilissimum tamen, ac infamem habent animum, indignosque mores; dum, velex genio,

vel ob turpe lucrum, istud infame munus, nimium diligenter peragunt; Ita etenim criminofii facilius inquiruntur, adeo ut iuxta aliorum curiosorum traditionem, in omni hominum statu adsint de hoc genere exploratorum, nullaque pene adesse videatur domus, vel familia Cardinalium, vel Oratorum Principum, sive Magnatum aliorumque nobilium virorum, in qua non adsit Curia minister, atque occultus explorator, qui tamen frequentius ipsi Domino seu patrifamilias cognitus esse solet sed toleratur, ut ita habeatur stimulus benevendi; Et utinam in nostra quoque professione, vel genere non adessent, ut non adesse credendum, ac sperandum est; Ipse vero stylus habendi hos ministros, & operarios est commendabilis, & proficuum pro publica quiete.

DISC. XXXVII.

De Senatore Urbis, aliisque officialibus fori Capitolini.

S V M M A R I V M.

- 1 **D**E significatione hujus vocabuli Senatoris.
- 2 De eius introductione, ac potestate.
- 3 Quo tempore officium duret, & de qualitatibus ad illud necessariis.
- 4 Quod antiquitus etiam Reges, & Principes hoc munus exercebant.
- 5 De Capitolio Romano, eiusque duobus partibus, vel corporibus.
- 6 De Conservatoribus Populi eiusque Camera, & de Priore.
- 7 An, & quam participationem cum istis habeat Senator.
- 8 De officiis vacabilibus Populi, seu Capitolini.
- 9 De Tribunali seu foro contentioso Capitolino & ex quibus constituitur.
- 10 De Capitaneo appellationis, & quod non detur ulterior appellatio.
- 11 Sed quod cause diuturnam habeant durationem & quare.
- 12 De consultoribus assumi solitis.
- 13 Est forum competens civium & incolarum secularium, sed quare modicas tractet causas graves.
- 14 Improbatur praxis, ac etiam Statutum, ut in Urbe servari debeat ius civile, & de istius staturatione.
- 15 Quod deberet mutari praxis.
- 16 De cognitione causarum criminalium.
- 17 Quare eius styli non recenseantur.
- 18 De Statutis Urbis.
- 19 De districtu Urbis.
- 20 Habet Senator audientiam Papæ.
- 21 De prerogativa Populi Romani, seu ejus Conservatorum dandi libertatem servis qui Capitolium ascendunt.

Illud Senatoris nomen, seu vocabulum, quod in antiqua Republica Romana in usu erat, diversam habet significationem, diversamque redolet dignitatem; ab hodierno Senatore Urbis, de quo in præsentia agitur; Tunc etenim significabat unum ex illis senioribus, vel consulariis,

liariis, qui illum constituebant prudentiorum virorum cœtum, penes quem Reipublicæ regimen residebat, cui Senatus nomen tribuebatur. Et cujus, quamdam imaginem (cum debita proportionem alibi insinuata) in hodierna Romana Republica Ecclesiastica, præ se fert Collegium Cardinalium *supra disc. 4. & 5.*

Hodierni verò Senatoris diversa est origo; Postquam enim plurium sæculorum spatio, antiquus ille Senatus, omninò dissolutus erat, peneque in oblivionem obliisset; Non quidem pro publico seu politico regimine Reipublicæ constituentis supremum principatum plurium Civitatum ac provinciarum, sed pro ipsius Romanæ tantum Civitatis, ejusque particularis territorii, vel districtus, civili, seu ethico, vel privato regimine, à quatuor, vel quinque sæculis circiter (neglecta opinionum varietate super numero in ipla primæva introductione) iste magistratus usu haberi cepit, cui antiqui Urbani Prætoris assimilatio, quæ ab aliquibus datur, magis congrua videtur, ut scilicet denotet Civitatis tantum, ejusque privati populi illum temporalem magistratum, cui pro frequentiori moderno usu laliæ, Gubernatoris nomen tribuitur, dum de sui natura, ad formam Statutorum Urbis, officium est annale, sindicatur subjectum, atque civibus, vel incolis prohibitum, & non conferendum, nisi forensibus quorum patria, ad minus distet ultra ambitum quadraginta miliarium, dum intra illum contineri dicitur ejusdem Urbis districtum, qui idem significat, ac territorium, quod civicam redolet qualitatem *tit. de Regal. disc. 94.*

Bene verum, quod præsertim circa præfati annalis temporis præfinitionem, à Apostolicæ dispensationis diversam docent praxim, quod scilicet duratio hujus officii à Papæ arbitrio pendet, eodem modo quod deputatio, atque mutatio rara in eodem Pontifice esse solet; Et aliquando, ac præsertim juxta hodiernam observantiam (ita meritò exigentibus qualitibus ejus qui locum dignè occupat,) trium Pontificum continuationem praxis docet.

Antiquiori tempore, quando, ob rerum Italiæ motus, magnæque scissuras, Romanus populus, aliquas antiquæ libertatis, & Reipublicæ reliquias, vel scintillas reassumpserat; Ista senatoria dignitas, longè majoris auctoritatis, ac existimationis erat, dum politicum seu publicum regimen quoque admixtum habebat, aded ut etiam Reges, magnique Principes, non dedignarentur hunc magistratum assumere, & exercere, ut præsertim in Carolo Siciliae Reges, alisque Principibus sequutum esse, docent Historici, & pleraque alia monumenta. *Fenzon. in proem. ad statut. Urb.*

Hodie verò, cum omnimoda subjectione, ac dependentia Papæ, à cujus nutu deputatio, ac remotio pendet, est solum quidam major magistratus seu caput vel Præses fori capitolini; Isteque forus, duo constituit diversa corpora, sive duas diversas partes continet.

Vna siquidem, Romani Capitolii pars est illa, cui civilis, vel æconomica Civitatis & populi, ejusque Cameræ, seu ærarii administratio incumbit, cum aliqua modica jurisdictione, quæ huic publicæ administrationi connaturalis esse ubique videtur, penes illum Magistratum, qui

Card. de Luca Relatio Curie Romana

singularum Civitatum, & locorum communitatem administrat; Istaque pars, seu corpus, constituitur ex tribus viris ut plurimum nobilibus, qui origine, vel domicilio sint cives Romani, & qui Conservatores Populi appellantur, modicam, pro sui regulari natura durationem habentes trium mensium tantum, juxta pene genericum usum temporalis ditionis, Ecclesiæ, quando Apostolica dispensatio, sive superveniens impedimentum vacationis Sedis Papalis, majorem durationem non causet; Hicque tribus officialibus, adjunctus est, cum eadem præeminentia, circa habitum, & quosdam honorificos tractatus, alter officialis, cui *Prioris* nomen tribuitur, quia nempe est primus inter quatuordecim Regionarios, seu Duces, vel Capita quatuordecim regionum, in quas Romana Civitas divisa est; Cœqualem tamen non habet participationem in administratione, quæ solum, ac principaliter residet penes tres Conservatores, qui tribus cujuslibet hebdomadæ diebus, collegialem residentiam faciunt in ea palatii capitolini parte, laterali propè rupem tarpeyam, quæ ipsis assignata est, ut negotia populi seu communitatis pertractent, ac expediant; More Principis, cum magno decore, prandium ibi habendo, ac habentes apud se, tanquam consiliarium, vel assessorem, unum Juris consultum, cui Advocati populi nomen tribuitur; Et alterum practicumcausidicum, qui Procurator fiscalis appellatur. Ac etiam Secretarium, seu Cancellarium, qui Scribæ Senatus nomen obtinet ultra plures, medii, ac infimi ordinis familiares, servitio oportunos, juxta Principum, seu Magnatum morem.

Quamvis autem, in quibusdam publicis functionibus, quæ nomine Populi fiant, ejus magistratum representando, Senator, cum eis interveniat, primum occupando locum, tanquam caput, sed cum magis honorifico, majorisque majestatis indumento, cum toga scilicet, serico, & auro in texta, vulgò *brocato*, dum ipsi Conservatores ac Priores aliam adhibent diversam togam brevioris, ex serico tantum contextam nigri coloris; Attamen in iis quæ concernunt, Communitatis, & Cameræ Populi administrationem, ille participationem aliquam non habet, neque in publicis inscriptionibus, vel editis, ejus nominis, seu dignitatis mixtura habetur.

Huic autem Cameræ sub dicti Magistratus administratione, competunt, seu ab eo dependentiam habent, quam plura officia venalia, de quibus, ad instar officiorum vacabilium Curie Romanæ, seu Cancellariæ, vel Cameræ Apostolicæ in Regalium sede actum habetur. *tit. de Regal. disc. 3. & 4.*

Alteram verò Capitolii pars, est jurisdictionalis, super administratione scilicet justitiæ, ac judiciali contentiosa cognitione causarum, civilium, & criminalium Populi sæcularis, seu civium & incolarum sæcularium Urbis, ejusque districtus, juxta illud munus, quod singularum Civitatum Gubernatores vel Correctores exercent, istudque dicitur Tribunal fori capitolini.

Constituitur autem hoc Tribunal, ex dicto Senatore tanquam ejus Præfetto, seu capite, & ex pluribus aliis officialibus tanquam ejus assessoribus, & auxiliariis; Duobus scilicet togatis Juris Professoribus pro cognitione causarum ci-

N n

vilium

vilium, qui Collaterales nuncupantur, cum ordine inter eos, quod unus primus, & alter secundus Collateralis dicuntur, & ex altero pariter togato, qui est Judex maleficiorum, eodem modo quo dictum est de Auditore Camerae, habente tres Locumtenentes, duos scilicet in civilibus, & unum in criminalibus.

Dictorum autem Collateralium singuli, audientiam publicam, singulis diebus non feriatis, de mane, tenent in aula magna, quae vulgò sala nuncupatur illius majoris ac nobilioris partis palatii quae est in capite fori seu clivi capitolini, in qua Senatores ipsique Conservatores, ac Judex, habitationem habent; Extra verò hanc publicam audientiam, causas, quae ad eos respectivè pertinent, juxta distributionem Notariorum ejusdem fori, privato more disputant, & cognoscunt, vel in ejusdem palatii privatis aulis, quantum ibi continuò habitare eligant, vel in alia propriae habitationis domo privata.

10 Quando autem una partium id petat; Sive quod pro ejusdem Tribunalis praxi, & stylis, vel ex statutis Urbis, ob causae naturam, vel qualitatem, illius cognitio, collegialiter à toto Tribunali faciendae sit; Tunc id sequitur in aula Senatoris, ipso praesidente, cum praedictorum Collateralium, & judicis maleficiorum, & fiscalis assistentia, in forma Tribunalis collegiati, audiendo partium Advocatos & Procuratores, etiam in contradictorio; Istaque Congregatio, sub nomine Assertamenti explicatur.

Alter quoque hujus Tribunalis officialis adest togatus (ut sunt praefati Collaterales, & Judex criminalis) qui dicitur capitaneus appellationum quod scilicet: à sententiis, vel decretis Senatoris, ac dictorum Collateralium tanquam Iudicem primae instantiae ad istum appellatur, tanquam ad Iudicem secundae, à quo ulterior appellatio non datur ob statutum Urbis, per quod duabus conformibus illa tribuitur vis vel operatio quae per jus commune tribus concessa est.

12 Adhuc tamen, vel ob difformitatem, vel ob ordinarium remedium nullitatis, sive ob extraordinarium restitutionis in integrum; quod pro istius praxi inextricabili labyrintho, dupliciter intentari solet (principaliter nempe, & incidenter) longam ac diuturnam durationem, nimiamque instantiarum pluralitatem causa patiuntur, intra circulum tamen ipsorum officialium. Vel scilicet ipso Senatore cognitionem assumente; Vel ad aliquem ex Collateralibus, aut ad ipsum met Capitaneum appellationis redeundo; Quando tamen cognitionem assumat Senator, qui sive ex eo quod non solet esse juris professor, sive pro officii decore ac majestate, sibi assumere solet, aliquem Praelatum, vel Advocatum sive causarum Patronum in consultorem, vel istum deputare solet alicui ex Collateralibus, vel Capitaneo appellationum, quando agatur de illis causis, in quibus jam alias judicaverint; Sive quod partium recusatio accedat, unde propterea, spectato effectu, iste consultor est in ea instantia, causa Iudex, dum juxta ejus votum est sententiandum.

13 Quamvis autem iste forus capitolinus, dicatur proprius magisque competens, civium & incolarum saecularium urbis, non autem Eccle-

siarum, vel personarum ecclesiasticarum, cum sit magistratus merè saecularis, adeò ut una partium iudicium instituyente in alio Tribunali iuridice altera parte petente, ad istud, remissio fieri debeat; Attamen frequentior praxis de facto docet, magis verò ab aliquo moderno tempore, quod ad aliquas breviores causas, plebis, seu populi minuti, istius Tribunalis cognitio restricta videatur; Vel quia, ob clericorum, aliarumque personarum ecclesiasticarum, ac etiam curialium, & forensium, aliorumque privilegiorum copiam, nimium rarè videantur causae, in quibus aliarum personarum diverſi generis ut supra, non verificetur mixtura; Vel quia obligatio in forma Camerae Apostolicae, aperiat locum privatis facultatibus Auditoris Camerae, supra de ipso agendo insinuatis, dum ea de stylo in omnibus conventionibus, etiam privatis adjicitur; Vel quia Partes concorditer aliud adeant Tribunal, & praesertim illud mox enunciatum Auditoris Camerae, quod majorem partem causarum Civilium primae instantiae Urbis vera peragit; Aut quod ubi contingat, ut aliqua gravis causa in isto Tribunali introducta sit, de facili solet Pontifex, una Partium instante, illam ab eo evocare, atque committere in Rotam, sive istud Rotae Tribunal ei tribuere in assessorem, & consultorem ut scilicet de voto Rotae procedatur, quod sonat in idem praesertim in casu de quo sub tit. de fidei commiss. dist. 5. §. 5. & in aliis.

Hujus autem inconvenientis origo seu causa est extravagantia praxis istius fori. Siquidem illius auctores, vel introductores ex eodem antiquariorum sensu, vel humore maienconico, ex quo, citra omnem rationem, in ea Civitate, quae est residentia Papae, ac Metropolis utriusque eius Pontificii, & temporalis principatus, per ejus statuta induxerunt, ut juris civilis potius, quam Canonici dispositio attendi debeat quod sequutum est ob diversitatem temporum, & circumstantiarum, cum id originem traxerit, quando Romanus populus, ita illorum temporum conditione exigente, cupiens primævum libertatis statum assumere, pontificiam dominationem abhorrebat, ipsius Ecclesiae scissuris & schysmatibus hujusmodi sensus confonentibus; Sed malè hujus praxis auctores, & introductores ita curarunt, antiquas juris civilis rigoſas, & superstitiosas judicarias formulas restituere, ob temporum diversitatem; Et quidem id revera importat calumniarum fomentum, dum ob aliquas leves formalitates non bene servatas in causis, quae apertam contineant justitiam, facilis tribuitur aditus Reis conventis, qui succumbentiam passi sunt, eorum calumnias, & connaturalia subterfugia confovere, totamque judicii, processus machinam, etiam per plures instantias, & cum pluribus sententiis, cum magna temporis, ac sumptuum jactura constructam destruere, quandam nimium ineptam & judicam practicando propositionem, ut qui cadit à syllaba, cadat à toto; Atque ex hac ratione ego qui circa susceptae advocacionis initia, consultor deputari frequenter consueveram, id expertus, in quadam causa jam per tres vel plures sententias conformes justissimas determinata, ita ob quamdam levem & scrupulosam nullitatem ad primævum initium redacta, tale munus acceptare perpetuò abhorruì.

Hinc

Hinc itaque manat, quod classici, & qualificati caularum Patroni, a quibus iudicium, seu Tribunalium electio, pro frequentiori usu pendet: istius Tribunalis praxim penè imperceptibilem utpote redolentem speciem inextricabilis labyrinthi, non callentes, neque addiscere curantes, ita istum forum abhorrent, atque in dicto Tribunali Auditoris Camerae concorditer causas introducunt & agunt, ut inde ad Rotam aditus liber pateat in ulteriori instantia. Ideoque etiam apud antiquos curiales, & practicos in usu esse iidem antiqui praxis Curiae scriptores, restantur de seipsis. *Vestib. lib. 2. cap. 17.*

15 Quare curialium, ac senatorum virorum majori, ac sanioris parti, admirationem praebet, huius praxis tolerata continuatio; Commendatione siquidem digna est continuatio ipsius fori vel Tribunalis, pro maiestate Romani populi, ita antiqui Capitoli ad eam magnae potentiae, & existimationis, memoriam, vel reliquias retinendo; Sed commendatione dignum non reputatur, istam exorbitantem, ac imperceptibilem praxim retinere, cum unica & eadem deberet esse praxis valde bona, & commendabilis Auditoris Camerae.

16 In criminalibus quoque licet istud Tribunal, tam in Urbe, quam in universo districtu, eodem modo, quo in civilibus, cumulativam habeat etiam in prima instantia cum Iudicibus ordinariis fori secularis, cum iure praeventiois, eodem modo quo supra agendo ac Auditore Camerae, ac de Vicario, & Governatore Urbis dictum est; Unde propterea propriam habet familiam armatam, cum suo Barifello distincto, suosque carceres; Attamen raram habet causarum gravium cognitionem; Tum ob supra enunciata frequentiore mixturam personarum ecclesiasticarum, vel aliarum, quae ab hoc foro exemptae sint; Tum etiam quia, ob maiorem Tribunalis Governoris vigilantiam, longeque maiorem copiam, ac peritiam Iudicum, & Notariorum, magis verò exploratorum, ac ob maiorem numerum familiae armatae, illas penè semper Governor praeventire solet; Ex eo potissime, quod illi, qui in rixa, vel appetente vulnerati, vel percussi sint, adire solent hospitalia, aliave loca immunita, in quibus non datur aditus huius Tribunalis officialibus & ministris, tanquam merè secularibus, adeò ut oportuerit, ac oporteat pro indemnitate ac iuribus insignis Archiconfraternitatis Annunciationis ad quam pertinet officium Notarii criminalis huius fori capitolini, obtinere Apostolicum indultum, per literas in forma brevis, ad tempus innovari solitum, pro accessu ad ibi proximum hospitale Consolationis.

17 Atque his stantibus, cum etiam classicis caularum Patronis, multò verò magis Advocatis, penitus ignota sit huius fori praxis; Hinc sequitur, ut illa recenseri non valeat, saltim in aliqua forma compendiosa, sed ejus particulares tractatores adeundi sunt. *Lucas Petrus in praxi fori Capitolini.*

18 Regitur autem principaliter hoc Tribunal, cum Urbis statutis, quae proprie continent leges municipales seu particulares Civitatis, ejusque districtus, contra distinctas à legibus generalibus principatus, quae fiunt per Papam sub nomine Bullarum vel Constitutionum.

Card. de Luca. Relatio Curiae Romanae.

19 Iste autem districtus, antiquiori tempore Romae triumphantis, se protendebat ad ambitum centum miliarium; Inter medio verò post dissolutionem Imperii Romani, certam non habebat regulam, cum solum de districtu ea loca dicerentur, in quibus Populus Romanus, quandam exigebat collectam, quae focaticum nuncupabatur, cum quadam salis distributione; Hodie verò occasione reformationis statutorum, quae sub Gregorio XIII. sequuta est ille in universo ambitu temporalis ditionis Ecclesiae, est quadraginta miliarium, ut in regalium sede, ac alibi advertitur. *tit. de Regal. disc. 72.*

Habet item Senator audientiam Papae, & Cardinalis Nepotis statuta die cujuslibet hebdomadae in die scilicet mercurii, eodem modo quo Auditor Camerae, alique officiales, quando negotiorum & caularum occasio urgeat, quae frequentius deesse solet.

21 Sive autem ex antiquis moribus, aut verius ex Apostolicis indultis, Populus Romanus, ejusque vice, ac nomine dictus magistratus, qui ex Conservatoribus constituitur, facultatem habet concedendi libertatem servis, qui Capitolium ascendunt, eorumque conspectui se praesentent; Atque hinc resultat; ut in Urbe servorum usus non habeatur. Atque saepius in illis partibus, in quibus hic usus habeatur, praesertim in locis maritimis, illi servi quibus id innotescat, solliciti esse solent, ut eorundem Domini Urbem adeant; Sive quod iidem Domini, quibus id non innotescat, pro eorum servitio servos secum ducant, redeunt autem sine illis; Quoties cautelam non adhibeant prius occurrendi, ac denunciandi, ne in eorum praedictum, ipsique non concurrentibus, huiusmodi instantia recipiantur, cum de super certa praxis praescripta habeatur.

DISC. XXXVIII.

De Tribunali Aedilium, seu Magistrorum viarum, earumdemque viarum Praefide.

SUMMARIUM

- 1 DE officio antiquo, & moderno, & de differentia.
- 2 De differentiis, vel distinctionibus viarum.
- 3 De introductione, vel restitutione huius magistratus in Urbe.
- 4 Quod eidem commissae sunt causae retractuum, & servitutum.
- 5 De officialibus ex quibus hoc Tribunal constituitur.
- 6 De questionibus circa refectiones viarum, & taxas, vel contributiones.
- 7 De contributione exemptorum, & ecclesiasticorum.
- 8 De congregatione viarum, earumque Praefide.
- 9 Quomodo habeant curam viarum rusticarum, seu campestrium.
- 10 Et quomodo urbanarum in Civitate.
- 11 De venditionibus victualium, & bonorum in locis propè vias, & plateas subsilicidii domorum.